

ת"פ 35285/06/18 - מדינת ישראל נגד ותד עבד אל והאב

בית הדין האזורי לעבודה חיפה
ת"פ 35285-06-18 ישראל נ' אל והאב

בפני בעניין:	כבוד השופט אסף הראל מדינת ישראל
ע"י ב"כ: עו"ד א' חניה נגד ותד עבד אל והאב	<u>המאשימה</u>
ע"י ב"כ עו"ד ס' ותד	<u>הנאשם</u>

גזר דין

1. בתקופה הרלוונטית לכתב האישום, שימש הנאשם מנהל עבודה באתר בנייה בדרך יד לבנים בפרדס חנה-כרכור, שם נבנה מרכז מסחרי חדש (להלן - **האתר**). ביום 8.12.14 בוצעה באתר ביקורת של מפקחי משרד התעשייה, המסחר ותעסוקה (להלן - **המשרד**) (מאז שונה שם המשרד למשרד הכלכלה והתעשייה) (להלן - **הביקורת**). במהלך הביקורת התגלו ליקויי בטיחות שונים בניגוד להוראות פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל - 1970 (להלן - **הפקודה**) ולהוראות תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בנייה), התשמ"ח - 1988 (להלן - **התקנות**).

העבירות בהן הורשע הנאשם

2. הנאשם הורשע בהכרעת הדין בעבירות הבאות:
- (א) אי תיעוד בפנקס של בדיקות פיגומים בתקופה מ- 3.9.14 ועד 8.12.14, עבירה על תקנה 20(ג) לתקנות וסעיפים 191, 221 ו- 222 לפקודה. אין מדובר בעבירה שיכולה היתה לגרום למוות או לחבלת גוף.
- (ב) התקנה שלא כיאות של מדרכת מעבר ואי גידורה, עבירה על תקנות 8(א) ו- 9(א) לתקנות וסעיפים 191, 221 ו- 222 לפקודה. מדובר בעבירה שיכולה היתה לגרום למוות או לחבלת גוף.
- (ג) אי התקנת גידור של אזן יד ואזן תיכון ברצפה בקומה שלישית של פיגום בחזית הדרומית במבנה הדרומי - עבירה על תקנה 79 לתקנות וסעיפים 191, 221 ו- 222 לפקודה. מדובר בעבירה שיכולה היתה לגרום למוות או לחבלת גוף.
- (ד) אי התקנת אזן יד בפתחים בקיר בקומת ביניים במבנה הדרומי - עבירה על תקנה 80 לתקנות וסעיפים 191, 221 ו- 222 לפקודה. מדובר בעבירה שיכולה היתה לגרום למוות או לחבלת גוף.

(ה) אי התקנת גידור של און יד ואון תיכון ברצפת מעבר ובמסלול מדרגות במבנה הצפוני - עבירה על תקנה 79 לתקנות וסעיפים 191, 221 ו- 222 לפקודה. מדובר בעבירה שיכולה היתה לגרום למוות או לחבלת גוף.

(ו) אי גידור או אי כיסוי פתח ברצפה במבנה הדרומי שדרכו יכול ליפול אדם לגובה העולה של שני מטרים - עבירה על תקנה 79 לתקנות וסעיפים 191, 221 ו- 222 לפקודה. מדובר בעבירה שיכולה היתה לגרום למוות או לחבלת גוף.

טיעוני הצדדים

3. המאשימה טוענת, בין היתר, כי כל עבירה בה הורשע הנאשם מהווה אירוע נפרד; כי מתחם הענישה ההולם בגין כל עבירה עומד על טווח של 70%-80% מהקנס המירבי; וכי יש להשית על הנאשם קנס של 120,300 ש"ח. עוד עותרת המאשימה לחייב את הנאשם לחתום על התחייבות בכתב להימנע מביצוע עבירה על הפקודה ותקנותיה במשך שלוש שנים, תוך שגובה ההתחייבות יעמוד על 120,000 ש"ח.

4. הנאשם טוען, בין היתר, כי העבירות בהן הורשע מהוות עבירה אחת; וכי העונש שלו עתרה המאשימה אינו מידתי. עוד נטען כי בקביעת העונש יש להביא בחשבון שהנאשם הוא שכיר שמשכר 11,400 ש"ח נטו לחודש ומפרנס משפחה בת שבע נפשות ומטפל בשני הוריו המבוגרים; וכי אין לנאשם עבר פלילי. נטען גם כי יש גורמים נוספים שאחראים לעבירות, כגון החברה בה הועסק הנאשם וכן מפעיל העגורן כרים פימד.

5. לאחר שנתתי דעתי לכלל טענות הצדדים במסגרת טיעוניהם לעונש, הגעתי למסקנה כי יש להשית על הנאשם עונש של קנס ומתן התחייבות להימנע מביצוע עבירה, כפי שיפורט להלן.

העבירות בהן הורשע הנאשם מהוות אירוע אחד ובו שישה מעשים

6. העבירות אותן ביצע הנאשם מהוות אירוע אחד. מספר טעמים למסקנה זו. ראשית, מדובר בעבירות שהתגלו כולן במהלך הביקורת שבוצעה באתר ביום 8.12.14. שנית, בין העבירות מתקיים מבחן "הקשר ההדוק". זאת לאור כל אלה: העבירות בוצעו בהתייחס למקום אחד - הוא האתר; והעבירות שנעברו היו ביחס להוראות שנועדו להגן על שלומם של אותו קהל מטרה - העובדים שביצעו את עבודות הבניה באתר. שלישית, במקרה דנן נפגעו ערכים חברתיים מוגנים- שיפורטו בהמשך- אך לא היו קורבנות בשל העבירות שנעברו. בנסיבות אלו, קביעת מתחם ענישה הולם לכל עבירה נראית מלאכותית.

7. מדובר אמנם באירוע אחד, אך באירוע זה יש שישה מעשי עבירה, בהתאם למספר העבירות בהן הורשע הנאשם. העובדה שבמסגרת האירוע בוצעו שישה מעשי עבירה, תבוא לידי ביטוי בקביעת מתחם הענישה ההולם, במסגרת הדיון בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

8. לאור זאת, אני קובע כי מדובר בעבירות שהן בגדר אירוע אחד ובו שישה מעשים, שמוצדק לקבוע בגינו

מתחם ענישה כולל אחד, באופן שייקח בחשבון את שילוב העבירות (סעיף 40ג(א) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן - **החוק**); ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל, פס' 2 לפסק דינו של השופט פוגלמן (29.10.2014); ע"פ (ארצי) 57160-01-14 מדינת ישראל נ' חדוות הורים בע"מ, פס' 15-17 (8.11.2014) (להלן - **ענין חדוות הורים**); ע"פ (ארצי) 32385-05-14 שמש חי אחזקות בע"מ נ' מדינת ישראל, פס' 24-25 (13.8.2015); ע"פ (ארצי) 12602-03-10 מדינת ישראל נ' באר הנדסה אזרחית בע"מ, פס' 20-21 (10.12.20).).

הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות

9. על מנת לקבוע מתחם ענישה הולם, יש ראשית לבחון מהם הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו בעקבות מעשיו ומחדליו של הנאשם, ומהי מידת הפגיעה בהם (סעיף 40ג(א) לחוק). דיני הבטיחות בעבודה נועדו לטובתם והגנתם של העובדים. דינים אלו נועדו לספק סביבת עבודה בטוחה; למנוע תאונות בעבודה; ולשמור על חייו ושלמות גופו של כל מי שנמצא במקום העבודה ומבצע את העבודה (ע"א 7130/01 סולל בונה בניין ותשתית בע"מ נ' תנעמי, פ"ד נח 1(1), פס' 9 (2003)). דינים אלו אף נועדו לחסוך את ההשלכות הכלכליות החמורות של תאונות בעבודה לעובד עצמו, למעסיקו וכן למדינה כמי שנושאת במתן טיפול רפואי ושיקום נפגעי עבודה. דיני הבטיחות מטילים על גורמים שונים - ביניהם מנהל העבודה - את האחריות לדאוג שמקום העבודה, ובכלל זה כלי העבודה ואופן ביצוע העבודה, יהיה בטוח; לוודא שכלל העובדים יהיו מודעים להוראות הבטיחות; ולפקח על ביצוע הוראות אלו (דב"ע (ארצי) 3-8/נו-3 מדינת ישראל - החברה לחקלאות בגליל העליון (ח.ח.ג.ע 1988) בע"מ, פד"ע לא 235, פס' 5 (1996)). בשל כך שדיני הבטיחות בעבודה מיועדים בראש ובראשונה לשמור על שלמות גופם וחייהם של מי שמבצעים את העבודה במקום העבודה, ובשים לב לכך כי מדובר בערך חברתי מן המעלה הראשונה, מוגדרות רבות מן העבירות על דיני הבטיחות בעבודה כעבירות מסוג אחריות קפידה (סעיף 22 לחוק; ע"פ (ארצי) 1002/04 רזפול בע"מ נ' מדינת ישראל, פס' 7 (27.3.2006); ע"פ (ארצי) 50155-08-10 חברת השמירה בע"מ נ' מדינת ישראל, פס' 26-28 (6.11.2012)).

10. במחדלו של הנאשם לפעול בהתאם לדיני הבטיחות בעבודה העמיד את מבצעי העבודה באתר בסכנה ממשית לפגיעה גופנית ואף אובדן חיים. מדובר בעבירה הפוגעת בערך חברתי בסיסי ומוגן, מן המעלה הראשונה. הגם שלא נטען, וממילא לא הוכח, כי עקב התנהלותו של הנאשם נפגעו בפועל מי מהעובדים באתר, אין בכך כדי לאיין את הפגיעה בערך החברתי המוגן. זאת מאחר ועצם העמדת מבצע העבודה באתר בסיכון כזה - גם היא פוגעת בערך החברתי המוגן. לפגיעה האמורה בערך החברתי המוגן, שנגרמה עקב העבירות בהן הורשע הנאשם, לא יכולה להיות הצדקה הטמונה בצורך להגן על אינטרס לגיטימי אחר.

הקנס המירבי

11. מכאן אפנה לבחון מהו שיעור הקנסות המירבי שניתן להטיל על הנאשם, לאור העבירות בהן הורשע. מהאמור בסעיפים 223 ו- 225 לפקודה וסעיף 61(א) לחוק עולה כי גובה הקנס על עבירה לפי הפקודה או התקנות שהותקנו מכוחה - כאשר לענייננו רלוונטיות התקנות - עומד על 14,400 ש"ח. גובה הקנס המירבי הוא 29,200 ש"ח במידה והעבירה היתה עשויה לגרום מוות או חבלת גוף.

12. בשים לב לעבירות בהן הורשע הנאשם, שיעור הקנס המירבי אותו ניתן להשית עליו עומד על 160,400 ש"ח שהם חמש עבירות שיכולות היו לגרום מוות או חבלת גוף כל אחת לפי קנס מירבי של 29,200 ש"ח ועוד עבירה אחת שלא יכולה היתה לגרום מוות או חבלת גוף לפי קנס מירבי של 14,400 ש"ח.

מדיניות הענישה הנהוגה

13. במסגרת קביעת מתחם העונש ההולם, יש לבחון גם מהי מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות בתחום הבטיחות בעבודה. עיון בגזרי דין שניתנו בבית הדין הארצי לעבודה והן בבתי הדין האזוריים לעבודה בהתייחס לסוגי העבירות בהם הורשע הנאשם מעלה כי טווח הענישה נע בין 25% ל- 50% מגובה הענישה המירבית.

14. מיום 9.9.1969 כ"ך למשל, בת"פ (אזורי ת"א) 57761-02-14 **מדינת ישראל נ' אפרידר יוזמה והשקעות בע"מ** (17.11.2016) הורשעה הנאשמת בעבירה בגין אי מילוי חובה למנות מנהל עבודה ואי מסירת דיווח, עבירות לפי התקנות. זאת, לאחר שבמהלך ביקורת לא נכח במקום מנהל עבודה. לנאשמת ניתן במקום צו להפסקת העבודות, ולמחרת היום הגישה הנאשמת הודעה על מינוי מפקח, וזו אושרה כדין. מדובר היה בהרשעה ראשונה. לאחר שקבע בית הדין כי טווח הענישה ההולם את העבירות דנן בנסיבות ביצוען עומד על 30%-50% מהקנס העונשי המירבי לעבירות, השית על הנאשמת קנס על סך 25,000 ש"ח וחייב אותה לחתום על התחייבות בסך 58,400 ש"ח לשלוש שנים, שלא לעבור על עבירה.

15. כ"ך למשל, בת"פ (אזורי ת"א) 44094-11-14 **מדינת ישראל נ' דבוש גל** (2.5.2016) הורשע הנאשם בעבירות של התקנת משטחי עבודה מהם אדם עלול ליפול לעומק העולה על שני מטרים, ללא גידורים, בניגוד לתקנות עבודות בניה ולפקודה; וכן בהיעדר השגחה ניאותה ואי נקיטת אמצעים על ידי הממונה על העבודה, בניגוד לתקנות הבטיחות בעבודה (ציוד מגן אישי), התשנ"ז - 1997 (להלן - **תקנות ציוד מגן**) והפקודה. בית הדין האזורי הדגיש כי הנאשם הודה בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום, ובכך חסך הליך שיפוטי יקר, וכן פעל באופן מידי לתיקון המחדל. מדובר היה בהרשעה ראשונה. עוד עמד בית הדין על כך שבעבירות על חוקי הבטיחות בעבודה תקרת הקנס עומדת על 50% מגובה הקנס המירבי. בנסיבות העניין, העמיד בית הדין האזורי את מתחם הענישה הראוי ביחס לכל אחת משתי העבירות בהן הורשע הנאשם על 25%-50% מגובה הקנס המירבי (29,000 ש"ח בגין כל עבירה), היינו בין 7,250 ש"ח ל-14,500 ש"ח, ולבסוף בחר להשית על הנאשם בגין כל אחת משתי העבירות קנס בגובה 30% מהקנס המירבי, היינו, קנס בסך של 8,700 ש"ח, ובסה"כ בגין שתי העבירות קנס בסך 17,400 ש"ח. כן חוייב הנאשם לחתום על התחייבות לשלוש שנים שלא לעבור על הוראות הפקודה והתקנות שהותקנו מכוחה.

16. כ"ך למשל, בת"פ (אזורי נצ') 4552-02-15 **מדינת ישראל-משרד הכלכלה נ' בר ובניו חברה לבניין ופיתוח בע"מ** (6.9.2015), הורשעה הנאשמת בעבירות שונות, ובהן: אי הודעת פרטי בניה, בניגוד לפקודה; בעבירות שונות על התקנות - אי הודעה על מינוי מנהל עבודה, העדר השגחה על ידי מנהל עבודה, אי הצגת שלט באתר הבניה, אי גידור משטחי עבודה ומדרכת מעבר, ציוד ואביזרי חשמל לא תקינים; אי אספקת ציוד מגן, בניגוד לתקנות ציוד מגן; אי הדרכה, אי מסירת מידע בכתב בדבר סיכונים ואי ניהול פנקס הדרכה, בניגוד לתקנות הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשנ"ט - 1999 (להלן - **תקנות הדרכת עובדים**). הנאשמת הודתה באשמתה בעבירות מושא כתב האישום, ובין הצדדים הושג הסדר טיעון סגור, אשר הוגש לאישור בית הדין האזורי. בית הדין אימץ את

הסכמות הצדדים, והשית על הנאשמת קנס בגובה 50,000 ש"ח וכן חייב אותה לחתום על התחייבות ע"ס 60,000 ש"ח לשלוש שנים, שלא לעבור על הוראות הפקודה ותקנות עבודות הבניה. דובר שם על כשמונה אישומים שונים, כשבגין כל אחד מהם ניתן היה להטיל קנס בגובה 14,400 ש"ח ועד ל- 29,200 ש"ח- הכל בהתאם למקור ההוראה, כאשר הקנס שהוטל מבטא ענישה בשיעור של כ- 25% מגובה הקנס המירבי שניתן היה להשית על הנאשמת.

17. כך למשל, בת"פ (אזורי ב"ש) 21828-05-14 **מדינת ישראל נ' א.פ. פורמיקה סנטר (1998) בע"מ** (26.7.2015) (להלן - **ענין פורמיקה סנטר**) הורשעה הנאשמת בגין אי גידור לבטח של חלק מסוכן של המכונה, עבירה על הפקודה; אי מסירת מידע בכתב, עבירה על תקנות הדרכת עובדים; ובגין אי ניהול פנקס הדרכה, עבירה על תקנות הדרכת עובדים. הנאשם הורשע- בגין אחריות מנהל, שותף או פקיד אחראי- בעבירה על הפקודה; אי מסירת תמצית מידע בכתב ובאי ניהול פנקס הדרכה, עבירות על תקנות הדרכת עובדים. בעניין שם, הורשעו הנאשמים בהתאם להודאתם, והצדדים הגיעו להסדר טיעון סגור, לפיו יוטלו על הנאשמים קנסות בשיעור של 30% מהקנס המירבי. בית הדין האזורי קיבל את הסדר הטיעון, והשית על הנאשמת קנס בגובה 34,800 ש"ח (מתוך 115,400 ש"ח- קנס מירבי) ועל הנאשם קנס בסך 17,400 ש"ח- (מתוך 58,000 ש"ח- קנס מירבי). עוד חוייבו הנאשמים לחתום על התחייבות לשלוש שנים לפיה אם יעברו עבירה על הפקודה או על תקנות הדרכת עובדים, יושט עליהם קנס בסך 29,200 ש"ח בגין כל עבירה על הפקודה וקנס בסך 14,400 ש"ח בגין כל עבירה על התקנות.

18. כך למשל, בת"פ (אזורי נצרת) 12416-08-15 **מדינת ישראל נ' כלל הנדסת הגליל בע"מ** (3.2.19) הורשעו חברה ומנהלה בעבירות שונות. החברה הורשעה בעבירות של אי מינוי מנהל עבודה; אי הצגה במקום בולט לעין באתר שבו מתבצעת הבנייה שלט שבו צוינו שם מבצע הבנייה ומענו, שם מנהל העבודה ומענו ומהות העבודה המתבצעת; אי ביצוע בדיקה על ידי חשמלאי בודק של מתקן החשמל הזמני המותקן באתר לפני הפעלתו הראשונה; שימוש במשטחי עבודה ומדרכות מעבר שמהם עלול אדם ליפול לעומק של שני מטרים ללא גידור ע"י און יד און תיכון ולוח רגל; אי גידור פתחים ואי סגירתם במכסים מתאימים; שימוש בסמוכות למשטחי העבודה ו/או למדרכות המעבר אשר לא עשויות מחומר מתאים ללא פגם; אי בדיקת פיגום ע"י מנהל עבודה ואי רישום תוצאות הבדיקה בפנקס הכללי; אי התקנה ואי קיום באתר של ארגז לעזרה ראשונה מצויד כראוי; אי אבטחת עובדים המועסקים בגובה במשך כל זמן העבודה במערכת המתאימה לבלימת או מניעת נפילה באמצעות רתמות בטיחות; אי הדרכת עובדים בגובה ע"י מדריך עבודה בגובה; אי קיום הדרכות באתר בדבר מניעת סיכונים והגנה מפניהם, באמצעות בעל מקצוע מתאים; אי ניהול פנקס הדרכה בעבודה; ואי מסירה לעובדים תמצית בכתב של מידע בדבר סיכונים בעבודה. בנסיבות המקרה שם, לא נגרם נזק בפועל עקב מחדליהם של הנאשמים. בכל הנוגע לחברה, בית הדין האזורי קבע כי מתחם הענישה ההולם יהיה בין 25% ל-60% מגובה הקנס המירבי בגין כל עבירה. בנסיבות העניין הורשעו הנאשמים בביצוע 10 עבירות. הקנס המקסימלי הכולל הסתכם שם ב-262,800 ש"ח, ומתחם הענישה הראוי נקבע בין 65,700 ש"ח לבין 157,680 ש"ח. בית הדין בחר להשית על החברה קנס בסך 140,000 ש"ח שמהווה 53% מהקנס המירבי וכן התחייבות להימנע מביצוע העבירות בהן הורשעה למשך שלוש שנים. בנוגע לנאשם אשר שימש כמנהל הנאשמת והיה הבעלים והרוח החיה מאחורי פעילותה של הנאשמת, בית הדין לקח בחשבון העובדה כי הנאשם היינו אב לעשרה ילדים, נעדר כל עבר פלילי, שיתף פעולה עם הגורמים החוקרים והביע חרטה וצער עוד בשלב בו נחקר על ידי המפקחים, והחליט להשית על הנאשם קנס בשיעור של הרף התחתון של מתחם הענישה שעומד על סך של 65,700 ש"ח.

19. כך למשל, בת"פ (אזורי באר שבע) 52677-08-18 **מדינת ישראל נ' איציק חזיזה חברה לעבודות בניה בע"מ ואח'** (1.5.19), לאחר הודאתם בהזדמנות הראשונה במיוחס להם, הורשעה הנאשמת - החברה - ב- 13 עבירות לפי הפקודה ובחמש עבירות לפי תקנות הדרכת עובדים. כמו כן, הנאשם - מנהל החברה - הורשע בעשר עבירות לפי הפקודה ובארבע עבירות לפי תקנות הדרכת עובדים. בנסיבות העניין, ובהתחשב בכך כי לא נגרם נזק; העבירות בוצעו בפרק זמן מצומצם ביותר; והודאה בהזדמנות הראשונה ומצבו הכלכלי הקשה של הנאשם, בית הדין קבע כי הנאשמים ישלמו 30% מגובה הקנס המרבי, היינו הנאשמת תשלם סך של 122,040 ש"ח והנאשם סך של 104,880 ש"ח. בנוסף, חייב אותם בית הדין לחתום יחד ולחוד על התחייבות בסך 29,900 ש"ח לשלוש שנים, שלא לעבור על עבירות בהן הורשעו.

20. כך למשל, בת"פ (אזורי חיפה) 19432-07-15 **מדינת ישראל נ' עדן לבונה - בנין השקעות ויזום (2000) בע"מ ואח'** (12.1.17), הנאשמים - החברה ומנהליה - הורשעו בארבעה אישומים שעניינם עבירות לפי הפקודה ולפי תקנות הדרכת עובדים. במסגרת האישום הראשון הורשעו הנאשמים ב- 15 עבירות; במסגרת האישום השני הורשעו הנאשמים בשתי עבירות; במסגרת האישום השלישי הורשעו הנאשמים ב- 11 עבירות; ובמסגרת האישום הרביעי הורשעו בשתי עבירות של הפרת צו בטיחות שניתן לפי סעיף 6 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד - 1954. בית הדין פסק כי העבירות אותן ביצעו הנאשמים מהוות אירוע אחד. בנוגע לחברה, בית הדין העמיד את מתחם הענישה על קנס כספי בטווח שבין 128,500 ש"ח לבין 386,000 ש"ח. הרף העליון של המתחם הזה עומד על 50% מהקנס המרבי והרף התחתון על שיעור של שליש מהרף העליון של המתחם. בנוגע לנאשם, בית הדין העמיד את מתחם הענישה על קנס כספי בטווח שבין 64,200 ש"ח לבין 193,000 ש"ח. היינו, הרף העליון של המתחם עמד על קנס כספי בגובה 25% מהקנס המרבי והרף התחתון עמד על שיעור של שליש מהרף העליון. לאחר שקבע בית הדין את טווח הענישה ההולם את העבירות בהן הורשעו הנאשמים, השית על החברה קנס כספי בגובה 265,100 ש"ח וכן חייבה לחתום על התחייבות להימנע מביצוע עבירות בהן הורשעה בגובה 70,000 ש"ח; ועל הנאשם השית קנס בגובה 89,300 ש"ח וכן חייבו לחתום על התחייבות להימנע מביצוע עבירות בהן הורשע בגובה 40,000 ש"ח. ראוי לציין, כי הקנס שהושת על החברה בכל אישום שיקף טווח של 30% - 40% מהקנס המרבי.

21. כך, למשל, בת"פ (אזורי חי') 14802-04-17 **מדינת ישראל נ' אלו רמות בע"מ** (28.5.20) הורשעו מבצעת הבניה ומנהלה בחמש עבירות על התקנות: אי גידור של משטחי עבודה מהם ניתן ליפול לעומק העולה על שני מטרים; אי גידור פירי מעלית בקומות שונים; מחדל להבטיח כי יותקנו דרכי גישה בטוחות בכל מקום שבו אדם צריך לעמוד; ומחדל לרשום בפנקס הכללי בדיקות של פיגום שהותקנו באתר. בית הדין קבע כי מתחם הענישה ההולם ביחס למבצעת הבניה עומד על קנס בטווח שבין 30% ל- 50% מהקנס המירבי, וביחס למנהל בטווח שבין 15% ל- 25% כאמור. בתוך מתחם ענישה זה הושת על החברה קנס בגובה 30% מהקנס המירבי ועל המנהל הושת קנס בגובה 15% מהקנס המירבי. בנוסף, הם חויבו לחתום על התחייבות להימנע מביצוע עבירות על תקנות עבודות בניה במשך שלוש שנים.

22. באשר לפסיקת בית הדין הארצי לעבודה, ניתן להפנות לענין שנדון בדב"ע (ארצי) נ/ו-8-3 **מדינת ישראל נ' החברה לחקלאות בגליל העליון (ח.ח.ג.ע 1988) בע"מ**, פד"ע לא 235 (1996), שם הורשעה המשיבה, בהתאם להודאתה, בעבירה על פי סעיפים 219(א)(ב), 222 ו- 225 לפקודה ובעבירה על תקנות 9 ו- 15 לתקנות הבטיחות בעבודה (בטיחות במכונות חקלאיות), התשמ"ח-1988. במקרה שנדון שם, בשים לב לכך שמדובר היה בעבירה

חוזרת, הטיל בית הדין הארצי קנס בשיעור 35% מהקנס המרבי. כמו כן, ניתן להפנות גם לפסק הדין שניתן בעניין ע"פ (ארצי) 53735-06-16 **גרינברג נ' מדינת ישראל** (14.9.2018) (להלן - **ענין גרינברג**). בעניין גרינברג נקבע אמנם כי מתחם הענישה ההולם עומד על טווח של 45%-75% מגובה הקנס המרבי, אולם אין להתעלם מהנסיבות של המקרה שם, בהן נפגעה עובדת פגיעה גופנית קשה. לא זהו המקרה כאן, שבו לא הייתה פגיעה גופנית כלשהי.

23. מקרה נוסף שנדון בבית הדין הארצי לעבודה הוא ע"פ (ארצי) 49519-05-19 **בוחבוט י.א.בע"מ - מדינת ישראל**, (12.01.20), ערעור על הכרעת הדין וגזר דין של בית הדין האזורי אשר הרשיע חברה ואת מנהלה בעבירות שונות לפי תקנות הבטיחות בעבודה (גיהות תעסוקתית ובריאות הציבור והעובדים באבק מזיק), התשמ"ד - 1984 ולפי הפקודה. החברה ומנהלה הורשעו בעבירות של העדר בדיקות סביבתיות תעסוקתיות של ריכוז האבק באתר העבודה בתכיפות של אחת ל-6 חודשים לפחות; העסקה של אדם כעובד חשוף לאבק מזיק מבלי שעבר בדיקה רפואית חוזרת בידי רופא מורשה שיקבע את המשך התאמתו לעבוד בעבודה בחשיפה לאבק מזיק; העדר בדיקה של מכונת הרמה על כל חלקיה ביסודיות לפחות אחת לארבעה עשר חודשים על ידי בודק מוסמך; והעדר בדיקה של קולט אויר אחת לעשרים וששה חודשים. בנוסף לארבע העבירות בהן הורשעה החברה, המנהל הורשע גם בעבירה של אי קיום שני צווי שיפור בהתאם לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד-1954. בנסיבות המקרה שם, נגרם נזק בפועל למנהל ולאחיו שעבד אתו אשר נפגעו מהעבודה באבק מזיק וחלו במחלת ריאות קשה. בית הדין הארצי ראה לנכון כי יש לקבל את הערעור על גזר הדין, וזאת בשל הנסיבות המיוחדות והחריגות הקשורות בביצוע העבירות - המצב הכלכלי הקשה של החברה; הנזק שנגרם למנהל עצמו ולאחיו, מחלת הסיליקוזיס; העובדה כי מדובר בעסק משפחתי קטן; וכי קיים קושי להניח כי בבסיס התנהלות המערערים עמדו אינטרסים כלכליים או ניצול לרעה של כוח או מעמד. בית הדין הארצי קבע כי מתחם הענישה ההולם לכל אחת מארבע העבירות בהן הורשעו החברה והמנהל נע בין 25% ל-50% מגובה הקנס המרבי. בנוסף, לעניין העבירות של אי קיום שני צווי השיפור אשר עולות לכדי אירוע אחד, מתחם הענישה נע בין 30% ל-60%. בית הדין הארצי בחר לתת משקל לגורמים הבאים בתוך מתחם הענישה - גילו המבוגר של המנהל, מצבו הבריאותי הרעוע, העדר עבר פלילי, ומצבו הכלכלי. בית הדין הארצי גזר על המערערים קנסות ברף התחתון של מתחמי הענישה, קרי 30% מגובה הקנס המרבי בגין אי צווי השיפור ו-25% בגין כל אחת מארבע העבירות. הקנס שהוטל על החברה הועמד על סך 14,400 ש"ח והקנס שהוטל על המנהל הועמד על סך של 29,400 ש"ח.

הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות

24. מכאן אפנה לבחון את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות במקרה דנן. אלו מנויות בסעיף 40ט לחוק. על הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירות כבר עמדתי לעיל. כאמור, מטרתם של דיני הבטיחות בעבודה הינה שמירה על בטחונם ושלומם של העובדים באתר הבניה מפני סיכונים טבעיים העשויים להתרחש לאור אופי הפעילות שם. זאת, משאי הקפדה יתרה על קיומן של חובות אלה עלול להביא לפגיעה חמורה בשלמות גופם וחייהם. לא ניתן להקל ראש עם הסיכון החמור שעלול היה להתממש בענייננו. אמנם, לא הוכח שבפועל נגרם נזק מביצוע העבירות השונות, וברי כי הדבר עשוי להיחשב כשיקול לקולא, אולם אין בנסיבה זו כדי לייתר את הצורך להעניש את הנאשם על העבירות שבוצעו, אשר סיכנו חיים. במיוחד כך, עת תפקידו של הנאשם באתר הוא, בין היתר, להבטיח כי העבודות תבוצענה בצורה בטוחה לפי הוראות הפקודה והתקנות (תקנה 5(א) לתקנות). בכל הנוגע לעבירות בהן הורשע, אחריותו של הנאשם, כמי שהיה אחראי על נושא הבטיחות באתר, היא אחריות ראשית, ולא כזו שהיא משנית לאחריותו של גורם אחר. על כן יש לדחות את טענת התובע בדבר אכיפה בררנית - טענה שכלל לא הוכחה - ואת הטענה שיש לייחס

אחריות לביצוע העבירה גם לאחרים. כל אלה מצדיקים החמרה בעונשו של הנאשם.

25. נסיבות הקשורות בביצוע העבירות המצדיקות הקלה בעונשו של הנאשם, מצויות בכך כי בפועל לא נגרם נזק כלשהו למי מהעובדים באתר; וכי כל העבירות בוצעו בפרק זמן מצומצם. בנוסף, וזהו טעם חשוב, לא הוכח שהיה לנאשם אינטרס כלכלי או אחר שהביאו לביצוע העבירות. את ביצוען ניתן לייחס לאי הקפדה מצידו של הנאשם. מכאן, שלא התגלתה כאן התנהגות עבריינית המזלזלת בצורה בוטה בדיני הבטיחות בעבודה באתר.

מצבו הכלכלי של הנאשם

26. מאחר ועסקינן במתחם ענישה שעניינו קנס כספי, יש ליתן את הדעת - במסגרת השיקולים לקביעת מתחם הענישה ההולם - למצבו הכלכלי של הנאשם (סעיף 40ח לחוק). הנאשם לא הציג ראיה כלשהו לגבי מצבו הכלכלי, ומשכך סוגיה זו לא תישקל בעת קביעת מתחם הענישה ההולם. בענין זה לא די בכך שהנאשם אב למשפחה בת שבע נפשות.

מתחם הענישה ההולם

27. לאחר שנתתי דעתי לכל אלה, אני קובע כי מתחם הענישה ההולם את האירוע עומד על קנס כספי בטווח שבין 40,100 ש"ח לבין 72,180 ש"ח. הרף העליון של מתחם זה עומד על 45% מהקנס המרבי שניתן היה להשית על הנאשם. הרף התחתון עומד על שיעור של רבע מהרף העליון של הענישה האמורה (השוו: ענין חדוות הורים, פסקה 23 לפסק הדין). מתחם הענישה ההולם שלו עתרה המאשימה נראה בנסיבות המקרה בלתי מידתי. ער אני לריבוי העבירות בהן הורשע הנאשם, אולם אין זה השיקול היחידי שיש להביא בחשבון בעת קביעת מתחם הענישה ההולם. לא ניתן להתעלם משיקולים אחרים שפורטו לעיל, המטים את הכף לקולא, ביניהם העובדה שמדובר בעבירות שנעברו תוך פרק זמן קצר יחסית; לא נגרם נזק גוף לאיש; וביצוע העבירה לא נעשה מתוך מטרה להשיג תכלית אחרת, כגון חסכון כספי.

העונש שיש להשית על הנאשם

28. מכאן לגזירת עונשו של הנאשם (סעיף 40יא לחוק העונשין). בשלב זה, יש לתת את הדעת לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות. בין אלה יש ליתן את הדעת כי הנאשם שיתף פעולה עם רשויות החקירה עת מסר הודעה מטעמו וכן מסמכים שנדרש להציג; וכי לנאשם אין עבר פלילי. עוד יש ליתן את הדעת לחלוף הזמן בין מועד ביצוע העבירות - חודש 12/2014 - ובין מועד מתן גזר הדין.

29. לאחר שנתתי את דעתי לכל אלה, אני משית על הנאשם קנס כספי בגובה 50,000 ש"ח.

30. קנס זה ישולם על ידי הנאשם ב- 20 תשלומים שווים וחודשיים, הראשון בהם לא יאוחר מיום 20.1.22. כמו כן יחתום הנאשם, על התחייבות - כאמור בסעיף 72 לחוק - להימנע במשך שלוש שנים מביצוע עבירה על פקודת

הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל - 1970 ועל תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התשמ"ח - 1988. גובה ההתחייבות יהיה 20,000 ש"ח. הנאשם יחתום על התחייבות זו במזכירות בית הדין עד יום 20.1.22 שאם לא כן ניתן יהיה לעצרו ולהביאו בפני שופט לשם מתן ההתחייבות.

31. לצדדים מוקנית, תוך 45 ימים מעת שיומצא להם גזר דין זה, זכות לערער על פסק הדין בפני בית הדין הארצי לעבודה בירושלים.

המזכירות תמציא העתק מגזר הדין לבאי כח הצדדים.

ניתן היום, י"ז כסלו תשפ"ב, 21 נובמבר 2021, בהעדר הצדדים.